

8. BÖLÜM

KONTROL EDİLEMEYEN AĞRININ HASTA SONUÇLARINA ETKİSİ

Nevra KALKAN¹
Sevil GÜLER²

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu bölüm sonunda okuyucu;

- 1 Kontrol edilemeyen ağrıyı tanımlar.
- 2 Kontrol edilemeyen ağrının dindirilmesinin önemini açıklar.
- 3 Kontrol edilemeyen ağrının sistemler üzerine etkilerini tartışır.
- 4 Kontrol edilemeyen ağrının hasta sonuçlarına etkilerini değerlendirir.

GİRİŞ

Ağrı; tüm bireylerin yaşamı boyunca belirli zaman dilimlerinde deneyimlediği, çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan, vücudun farklı bölgelerinden kaynaklanan, subjektif, tanılması zor, soyut ve karmaşık bir kavramdır.^{1,2,3} Ağrı kontrol edilemediğinde; günlük yaşam aktivitelerini olumsuz etkilemekte, yaşam kalitesini düşürmekte; sosyal ilişkilerde rol kaybı yaşanmasına, sosyal izolasyona, uyku kalitesinde bozulmaya, bağışıklık sisteminde azalmaya, yara iyileşmesinde gecikmeye ve iyileşme süresinin uzamasına neden olmaktadır.^{2,4,5,6,7} Tüm bu nedenlerle ağrı, bireylerin sağlığını olumsuz yönde etkileyen ve genel iyilik durumunu bozan, çok yönlü bir yaşantıdır.^{3,7,8} Kontrol edilemeyen ağrı,

¹ Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD
nevra.demir@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD
sevil.guler@gazi.edu.tr

Sonuç olarak, kontrol edilemeyen ağrı bireylerin tüm yaşamını bütünüyle etkilemektedir. Ağrının giderilmesi her birey için temel bir hak olup³, etkin ağrı yönetimi sağlık bakım ekibinin yasal ve etik sorumluluklarından biridir.⁴⁵ Etkin bir ağrı yönetiminin sağlanması birey/hasta merkezli, bütüncül bir yaklaşımla ve multidisipliner ekip anlayışıyla ağrının değerlendirilmesi ile ağrının tolere edilebilir düzeye indirilmesi, kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılması ile mümkündür.^{2,7,46-49} Hemşireler, hastayla uzun süre birlikte olması, birebir iletişim kurması, hastanın ağrı deneyimlerini ve ağrıyla baş etme yöntemlerini öğrenmesi, planlanan tedaviyi uygulaması, etkilerini ve sonuçlarını izlemesi, ağrının hafifletilmesinde empatik ve profesyonel yaklaşım vb. yönleriyle etkin bir role sahiptir.^{1,2,3,5,22,46-49} Etkin ağrı yönetimi için öncelikle ağrının tüm sistemler ve hasta sonuçları üzerine etkilerinin bilinmesi, hastaların bu etkiler yönünden kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi, uygulanan ağrı tedavisinin ve yönetiminin sistemler ve hasta sonuçları üzerine etkinliğinin değerlendirilmesi önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Ay F, Alpar ŞE. Postoperatif ağrı ve hemşirelik uygulamaları. *Ağrı*. 2010; 22(1): 21-29.
2. Yılmaz F, Atay S. Hemşirelik öğrencilerinin klinik ağrı yönetimi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2014: 32-41.
3. Akın E. Klinik Ağrı Yönetiminde Hemşirenin Etik Yükümlülüğü. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*. 2020;28(1):128-33. doi: 10.5336/mdethic.2019-66191
4. Şenyüz KY, Koçaşlı S. Cerrahi sonrası ağrıda multimodal analjezi ve hemşirelik yaklaşımı. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 2017;4(2): 90-95.
5. Çelik S, Baş BK, Korkmaz ZN, ve ark. Hemşirelerin ağrı yönetimi hakkındaki bilgi ve davranışlarının belirlenmesi. *Bakırköy Tıp Dergisi*. 2018;14:17-23. doi: 10.5350/BTD-MJB.20160905103604
6. Swift A. understanding pain and the human body's response to it. *Nursing Times* 2018;114(3):22-26.
7. Alsarairoh M, Eshah NF. Factors that influence the quality of pain management in patients with skin traction. *International Journal of Orthopaedic and Trauma Nursing*. 2020; 36 (100713): 1-6. doi: 10.1016/j.ijotn.2019.100713
8. Munkombwe WM, Petersson K, Elgan C. Nurses' experiences of providing nonpharmacological pain management in palliative care: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing*. 2020; 29,1643-1652. doi:10.1111/jocn.15232
9. McDarby G, Evans DS, Kiernan R. Patient Barriers to Adequate Analgesia among Irish Palliative Care Patients. *Journal of Palliative care and Pediatrics*. 2017; 2(1), 40-45.
10. Oztas B, Iyigun E. The effects of two different electrical stimulation methods on the pain intensity of the patients who had undergone abdominal surgery with a midline incision: Randomized controlled clinical trial. *Contemporary Nurse*. 2019; 55(2-3): 122-138. doi:10.1080/10376178.2019.1628650
11. Yılmaz M, Gürler H. Hastaların ameliyat sonrası yaşadıkları ağrıya yönelik hemşirelik yaklaşımları: hasta görüşleri. *Ağrı*. 2011;23(2):71- 79.
12. Eshete MT, Baeumler PI, Siebeck M, et al. Quality of postoperative pain management in Ethiopia: A prospective longitudinal study. *Plos One* 2019; 14(5). doi:10.1371/journal.pone.0215563

13. Aslan FE. (2020). Ağrı. Fatma Eti Aslan, Ayfer Karadakovan (Ed.). *Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım* içinde (127-148). Ankara: Akademisyen Kitabevi
14. Facial Pain Advocacy Alliance (2020); *Bodily damage from uncontrolled chronic pain*. (15.12.2020 tarihinde <http://face-facts.org/lawhern/reds-recommended-reading/bodily-damage-uncontrolled-chronic-pain/> adresinden ulaşılmıştır).
15. Polomano R.C., Dunwoody C.J., Krenzischek D.A., Rathmell J.P. Perspective on Pain Management in the 21st Century. *Pain Management Nursing*. 2008; 9(1): 3-10. doi: 10.1016/j.jopan.2007.11.004.
16. Zoega S, Sveinsdottir H, Sigurdsson GH, Aspelund T, Ward SE, Gunnarsdottir S. Quality Pain Management in the Hospital Setting from the Patient's Perspective. *Pain Practice*. 2015; 15(3): 236-246. doi: 10.1111/papr.12166.
17. Erden S, Karadağ M, Demir SG, Atasayar S, Yücel BO, Kalkan N, Erdoğan Z, Ay A. Cross-cultural adaptation, validity, and reliability of the Turkish version of revised American Pain Society patient outcome questionnaire for surgical patients. *Agri*. 2018; 30(2): 39-50. doi: 10.5505/agri.2018.21548
18. Hong SJ, Lee E. Effect of evidence-based postoperative pain guidelines via web for patients undergoing abdominal surgery in South Korea. *Asian Nursing Research (Korean Society of Nursing Science)*. 2014; 8(2), 135-142. doi:10.1016/j.anr.2014.05.005
19. Erden S, Çelik SŞ. Torakotomi sonrası ağrı ve analjezi yöntemlerinin kullanılmasında hemşirenin rolü. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2013; 2 (1-2-3): 11-24.
20. Turan A, Leung S, Bajracharya GR, et al. Acute postoperative pain is associated with myocardial injury after noncardiac surgery. *International Anesthesia Research Society*. 2020; doi: 10.1213/ANE.0000000000005033
21. Alakan YŞ, Ünal E. Yoğun bakım hemşireliğinde ağrı değerlendirmesi ve ağrı yönetimi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2017; 4(2): 12-29.
22. Williams LS, Hopper PD. (2015). *Understanding Medical Surgical Nursing*. (Fifth edition). USA: F.A. Davis Company.
23. Turan İÖ. Postoperatif ağrının sistemler üzerine etkileri. *Türkiye Klinikleri Anesteziyoloji Reanimasyon - Özel Konular*. 2017;10(2):99-100
24. Lewis LS, Dirksen RS, Heitkemper MM, Bucher L, Camera MI. (2011). *Medical surgical nursing: assesment and management of clinical problems*, (8th ed). USA: Elsevier Mosby.
25. Augusta Pain Center (2019); *The psychological effects of pain on the brain*. (15.12.2020 tarihinde <https://augustapaincenter.com/mind-not-body-psychological-effects-chronic-pain/> adresinden ulaşılmıştır).
26. Dedeli Ö, Karadeniz G. Kanser ağrısının kontrolü ile psikososyal-spiritüel modelin birleştirilmesi. *Ağrı* 2009;21(2):45-53.
27. Stites M. Observational pain scales in critically ill adults. *Critical Care Nurse*. 2013; 33(3):68-78. doi: 10.4037/ccn2013804.
28. Doğu Ö, Kaya H. Yoğun bakımda deliryum ve hemşirelik bakımı. *Journal of Human Rhythm*. 2017;3(2):81-84
29. Yuxiang L, Lingjun Z, Lu T, Mengjie L, Xing M, Fengping S, Jing C, Zhao J. Burn patients' experience of pain management : a qualitative study. *Burns*. 2012; 38(2): 180-186. doi: 10.1016/j.burns.2011.09.006
30. Akyaz T. (2019). *Periferik arter hastalığı olan bireylerde ağrı algısı, ağrı inançları ve ağrı ile başetmenin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara.
31. Wolters PL, Martin S, Merker VL, Tonsgard JH, Solomon SE, Baldwin A, Bergner AL, Walsh K, Thompson HL, Gardner KL, Hingtgen CM, Schorry E, Dudley WN, Franklin B; REINS International Collaboration. Patient-reported outcomes of pain and physical functioning in neurofibromatosis clinical trials. *Neurology*. 2016; 87(7 Supplement 1), S4-S12. doi: 10.1212/WNL.0000000000002927

32. Liu Y, Avant KC, Aunguroch Y, Zhang XY, Jiang P. Patient outcomes in the field of nursing: A concept analysis. *International Journal of Nursing Sciences*. 2014; 1(1): 69-74. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2014.02.006>
33. Bingham CO, Noonanb VK, Augerc C, Feldmand DE, Ahmede S, Bartletta SJ. Montreal Accord on Patient-Reported Outcomes (PROs) use series e Paper 4: patient-reported outcomes can inform clinical decision making in chronic care. *Journal of Clinical Epidemiology*. 2017; 89:136-141. doi: 10.1016/j.jclinepi.2017.04.014.
34. Makino T, Kaito T, Kashii M, Iwasaki M, Yoshikawa H. Low back pain and patient-reported QOL outcomes in patients with adolescent idiopathic scoliosis without corrective surgery. *Springerplus*. 2015; 4(1), 397. doi: 10.1186/s40064-015-1189-y
35. Soyuer F, Kepenek-Varol B. Quality of life and pain. *International Journal of Family & Community Medicine*. 2019; 3(2):110-114. Doi: 10.15406/ijfcm.2019.03.00140
36. Munkombwe WM, Petersson K, Elgán C. Nurses' experiences of providing nonpharmacological pain management in palliative care: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing*. 2020; 29:1643-652. <https://doi.org/10.1111/jocn.15232>
37. Deyo RA, Ramsey K, Buckley DI, Michaels L, Kobus A, Eckstrom E, Forro V, Morris C. Performance of a patient reported outcomes measurement information system (PROMIS) short form in older adults with chronic musculoskeletal pain. *Pain Medicine*. 2016; 17(2), 314-324. doi: 10.1093/pm/pnv046
38. Bekler İ. (2019). *Kalça ve diz artroplastisi uygulanan hastalarda ameliyat sonrası ağrı prevalansı ve etkileyen faktörler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara.
39. Çelik S. (2019). *Kalça ve diz artroplastisi geçiren hastalarda uyku kalitesinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara.
40. Bonvanie IJ, Oldehinkel AJ, Rosmalen JGM, Janssens KAM. Sleep problems and pain a longitudinal cohort study in emerging adults. *Pain*. 2016; 157(4): 957-963. doi: 10.1097/j.pain.0000000000000466.
41. Erden S, Demir SG, Kanatlı U, Danacı F, Carboğa B. The effect of standard pain assessment on pain and analgesic consumption amount in patients undergoing arthroscopic shoulder surgery. *Applied Nursing Research*. 2017; 33, 121-126. doi: 10.1016/j.apnr.2016.11.009
42. Goesling, J., Moser, S. E., Lin, L. A., Hassett, A. L., Wasserman, R. A., & Brummett, C. M. Discrepancies between perceived benefit of opioids and self-reported patient outcomes. *Pain Medicine*. 2018; 19(2), 297-306. doi: 10.1093/pm/pnw263
43. Keller DS, Tahilramani RN, Flores-Gonzalez JR, Ibarra S, Haas EM. Pilot study of a novel pain management strategy: evaluating the impact on patient outcomes. *Surgical Endoscopy*. 2016; 30(6): 2192-2198. doi: 10.1007/s00464-015-4459-4.
44. Coley KC, Williams BA, DaPos SV, Chen C, Smith RB. Retrospective evaluation of unanticipated admissions and readmissions after same day surgery and associated costs. *J Clin Anesth*. 2002; 14:349-353. doi: 10.1016/s0952-8180(02)00371-9
45. Baş NG, Karatay G, Bozoğlu Ö, Akay M, Kunduracı E, Aybek H. Hemşirelerin ameliyat sonrası ağrıya ilişkin uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2016; 3(2): 40-49.
46. Mert S, Göktaş S. Hemşirelerin ameliyat sonrası ağrı yönetiminde nonfarmakolojik yöntemleri kullanma durumlarının belirlenmesi. *SBÜHD Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*. 2019; 1(2): 76-83.
47. D'Archy YM. (2007). *Pain management, Evidence-based tools and techniques for nursing professionals*. (First edition). USA: HCPro.
48. Yüceer S. Nursing approaches in the postoperative pain management. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*. 2011; 2 (4): 474-478
49. Erden S. Yoğun bakımda ağrı yönetiminde hemşirenin anahtar rolleri. *Van Tıp Dergisi*. 2015; 22(4): 332-336.